

mig dernæst, at der er Noget, der mangler i dette Uffnit, nemlig med Hensyn til Bestemmelserne om Kaldelsesmaaden. Thi vil man endelig til at rive ned paa den nuværende Kaldelsesmaade, kan jeg ikke skjule, at jeg tror, det vilde være heldigt, om det blev Skole-distriktets Beboere, der kom til at indstille Læreren i Stedet for Sogneraadet. Jeg veed af praktisk Erfaring, at man — det være lovmædholdeligt eller ikke — nu for Tiden paa mange Steder bruger den Skik, at saa snart Sogneraadet faar Ansøgningerne, sammenkalder det Distriktets Beboere, meddeler dem Ansøgningerne og udvikler, hvad der kan tale for hver enkelt af disse, og den, hvem Mestallet af Distriktets Beboere saa bliver enig om at indstille, ham indstiller man. Men jeg kjender ogsaa af praktisk Erfaring noget Andet, og det er, at enkelte Steder bliver man paanødt en Lærer, som ikke en eneste af Distriktets Beboere pnsker. Det kan let hænde, navnlig hvor en Kommune bestaar af flere Sogne, at ikke et eneste Sogneraademedlem fra den By, der skal have Læreren, er til Stede, naar Afgjørelsen træffes. Jeg kjender, som sagt, et Par Tilfælde, hvor et Distrikt har faaet en Lærer, som ingen af Beboerne vilde have; men det er dog meget uheldigt, at Beboerne og Læreren, naar de mødes første Gang, se med ublidte Bine paa hinanden. Der er et andet Spørgsmaal, man her kunde tage med, nemlig Skoledeputat til Læreren. Det er jo Meningen med Anordningen af 1814, at Læreren ikke blot skal have Græsning til de to Rør, men ogsaa Hø og Halm til dem om Vinteren, men nu, da Forholdene have forandret sig, tror jeg, man kunde undlade at lønne Læreren med dette Hø og Halm, som det dog altid kan være en Gene for Beboerne at skulle føre hen til ham. Med Hensyn til Lærernes Lønning skal jeg iøvrigt kun sige, at for saa vidt jeg kan faae Skolevesenet ordnet paa en Maade, jeg anser heldig for Oplysningen — thi for mig er Oplysningen Hovedsagen — betragter jeg Lønnings-spørgsmaalet som en Biting og skal gjerne unde Læreren en nogenlunde rigelig og ordentlig Løn. Lovforlagets Bestemmelse om Afstedigelse af Læreren udenfor den sædvanlige Maade kan jeg kun give mit Bifald. Jeg indbrømmer, at man vel ogsaa nu kan blive fri for en Lærer; men jeg veed af Erfaring, at det er meget vanskeligt, selv om han er nok saa ubelig, naar han kun har Kommissionen og da navnlig Præsten paa sin Side. Jeg tror, det er heldigt at komme til, hvad jeg vilde kalde den verdslige Ret, for hvilken han herefter skulle kunne anlages. Hvis Lovforlaget bliver til Lov, antager jeg ogsaa, at de gjældende Bestemmelser om, at Lærere for Skoleforsælsere skulle tiltales for geistlig Ret saa vel som den nu brugelige Praxis, at de skulle have Kollats fra Biskoppen, navnlig i Analogi med Tilsynet, falde bort. Det siges vel ikke i Lovforlaget, men logisk synes det at maatte følge deraf.

— I femte Uffnit er indført noget Nyt, som det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds ogsaa var imod, og det kan jeg saa godt forstaa efter hele hans Løftegang, at Gammelt er godt og Nyt slet. Jeg er af modsat Opfattelse. Jeg vil hellere have Skoleinspektører, naar der hertil udnævnes Mænd, der virkelig have Kjendskab til Skoleforhold. Jeg tror, at det geistlige Tilsyn er aldeles overflødig, og selv om vi gaa den Vej, Lovforlaget ellers foreskriver, vil jeg dog gaa med til at slaa en Streg saa vel over Biskoppens som over Provestens Tilsyn med Religionsundervisningen. Præsten, som dog ogsaa er opdragen i den lutheriske Lære, er jo Medlem af Skoleinspektionen, saa at vi kunne nøies med ham, og jeg ser ikke, at der er Noget i Veien for, at han kom til at indgive Beretninger til Skoleinspektøren. Jeg vil ærligt sige, at jeg ogsaa kunde undvære Præsten og lade hele Skolekommissionen vælges af Kommunen; men hvis Præsterne sætte saa stor Pris paa at være Medlemmer af denne Kommission, har jeg ikke Noget derimod. Om sidste Uffnit skal jeg ikke udtale mig, da det jo vil blive væsentligt forandret, naar det øvrige Lovforslag bliver forandret. Et vil jeg kun sige, at, uagtet vi saavel her som i det andet Thing staa paa forskjellige Standpunkter og have forskjellige Meninger om Sagens Ordning, vilde jeg dog sætte stor Pris paa, om de Herrer, der komme ind i Udvalget, fremskyndede Sagen det Bedste, de kunde, for at de forskjellige Forslag kunne komme til Afstemning her, og Sagen saaledes bringes saa langt som muligt. Og ligeledes vil jeg tillade mig at lægge den høitærede Minister paa Sinde, selv om Forskjellighederne mellem dette og det andet Things Meninger ere meget store, dog ikke derfor at blive træt, men lade Lovforlaget gjenløbe alle Stadier. Jeg er ikke utilbøielig til at tro, at, dersom der er en alvorlig Interesse for Sagen i det andet Thing og hos den ærede Minister, hvad jeg naturligvis ikke tvivler om, er det ikke helt utænkeligt, at vi kunne faae et Grundlag, hvorpaa der da kunde bygges videre (Ingerslev: Det er noget sangvinf.). Det ærede Medlem har maakte Ret; men jeg tror, taget i Almindelighed, at det er en stor Feil fra Regjeringsernes Side, at de have givet tabt overfor Forslag, naar de have set, at Modsetningerne vare store. Jeg tror, at Erfaringen har vist, hvorledes man i vigtige Sager, der ere komne til Drøftelse i Fællesudvalg, har kunnet enes. Jeg skal saaledes minde om Præstelønningsagen. Hvis Rigsdagen ikke var bleven sendt hjem saa Dage efter, at vi aftenen den her i Thinget, saa vilde det vistnok ikke have været usandsynligt, at vi den Gang havde faaet gennemført Præstelønningsloven og muligvis ogsaa havde faaet nogle andre store Reformere gennemførte. Vi vare da maakte aldrig komne ind i den store politiske Strid, som vi nu ere komne ind i. Det er min Opfattelse, og skulle vi ud af den store